

că ofițerii și soldații nu mai voiau să lupte împotriva coaliției antihitleriste¹. Comandanții de regimente raportau că nu mai contează pe unitățile lor și că circulă zvonul că la 15—20 august 1944 se va încheia armistițiul². Pentru crearea acestei stări de spirit « o mare importanță a avut activitatea desfășurată de partid în rândurile armatei, atragerea de partea forțelor antihitleriste a unor generali și ofițeri superiori însuflețiți de sentimente patriotice »³.

Comandamentul german, ca să preîntâmpine o acțiune antihitleristă în România, a elaborat planul «Margareta 1», care prevedea înăbușirea imediată de către trupele germane a oricărei mișcări în România sau a oricărei încercări de a încheia o pace separată. Propunerea lui Ribbentrop din august 1944 de a trimite în București o divizie de tancuri SS care era dislocată în Serbia răsăriteană și alte măsuri prevăzute în planul «Margareta 1» n-au putut fi însă puse în practică datorită ofensivei sovietice din august 1944 din sectorul Iași-Chișinău și insurecției armate care izbucnește la 23 August⁴.

« În ziua memorabilă de 23 August 1944 — arăta Gheorghe Gheorghiu-Dej —, dictatura militaro-fascistă a fost răsturnată, Antonescu și ceilalți membri ai guvernului au fost arestați. Formațiunile de luptă patriotice și unitățile militare române au ocupat principalele instituții și obiective militare, au curățat capitala și împrejurimile ei de unitățile hitleriste, au zdrobit trupele germane din Valea Prahovei, Brașov, Constanța, Turnu-Severin, capturând zeci de mii de prizonieri »⁵.

Fără săvârșirea actului de la 23 August, guvernul fascist din țara noastră ar fi pus în aplicare criminalul plan al mobilizării totale, ceea ce ar fi avut urmări dezastruoase pentru orașele și satele din România. De asemenea, insurecția armată a scutit și armata sovietică de pierderile pe care le-ar fi suferit în luptele pentru ocuparea liniilor de rezistență Focșani, Nămolosa, Galați și a altora, pînă în Bihor, linii de rezistență prevăzute în planurile guvernului fascist și ale hitleriștilor.

După întoarcerea armelor de către România, arată generalul german Kurt von Tippelskirch, « frontul s-a amestecat și totul s-a transformat într-un haos. Peste tot unde apărarea era făcută de trupele române frontul s-a deschis și rușii au putut înainta nestingheriți, chiar și în sectoarele de front pînă atunci neatacate. Ca niște gigantice valuri maritime se rostogoleau trupele dușmanului, strivind din toate părțile forțele germane »⁶.

Postul Atlantic în limba germană arăta, la 24 august 1944, că « prin trecerea României alături de tabăra inamică cele 21 de divizii de infanterie germană, împreună cu 2 divizii blindate, au fost încercuite, tăindu-li-se orice retragere. 30 de divizii românești, alături de trupele sovietice, luptă acum împotriva trupelor germane încercuite »⁷.

¹ N. Ciachir și Loghin L., *Din frăția de arme româno-sovietică*, București, Edit. M.F.A., 1959, p. 191.

² *Contribuția României la războiul antihitlerist*, București, Edit. M.F.A., 1958, p. 45; vezi și Kurt von Tippelskirch, *Вторая мировая война*, Moscova, 1956, p. 169.

³ G. h. Gheorghiu-Dej, *A XX-a aniversare a eliberării României de sub jugul fascist*, p. 9.

⁴ « Lupta de clasă », 1958, nr. 8, p. 73—74.

⁵ G. h. Gheorghiu-Dej, *A XX-a aniversare a eliberării României de sub jugul fascist*, p. 9.

⁶ Kurt von Tippelskirch, *op. cit.*, p. 463.

⁷ *Ibidem*, p. 34—35